

gog svjetskog rata i Poginuli u Domovinskom ratu (1991. – 1995.)". U prvom dijelu navedeno je 117 pokojnika, a sedam u drugom. Uz nadnevak ili godine rođenja kratko je opisano kako, kada i gdje su izgubili život.

Opisani zbornik pruža dosta cjelovitu spoznaju župe Dubravice kroz vrijeme i prostor, a ujedno daje nekoliko novih spoznaja važnih za opću nacionalnu povijest te književnu i kulturnu povijest. Veći broj ilustracija izlazi na svjetlo dana prvi put u tom zborniku. Istini za volju teško je prešutjeti velik broj tiskarskih grešaka koje ponekad čak mogu zbuniti čitatelja.

Pavao Knezović

Hrvatski rasadnik: zbornik članaka znanstvenoga skupa Gornje makarsko primorje, Gradac –Zaostrog, Zagreb 1999., 351 str.

Prije tri godine održan je u Gracu i Zaostrogu znanstveni skup Gornje makarsko primorje sa zadaćom da potakne istraživanje bogatog naslijeđa toga živopisnog prostora koji se pruža od Živogošća, a koji je tijekom održavanja skupa bio u sklopu općine Gradac, preko Drvenika, Zaostroga, Podace, Brista do Graca. Mnogobrojni izlagači raznih struka uložili su zamjetan trud u svoje radove što je dovelo do objavljivanja vrlo vrijednih rezultata.

Cijelo područje podrobno je opisano u rasponu od prapovijesti do suvremenog doba. Veći dio tekstova odnosi se na povijesnu i kulturnu tematiku. U *Hrvatskom rasadniku* objavljeni su radovi Marinka Tomasovića "Prostor Gornjega makarskog primorja od prapovijesti do srednjeg vijeka prema arheološkim pokazateljima", Roberta Andrijaševića "Gomile na istočnom dijelu Gornjega makarskog primorja", Miroslava Ujdurovića "Slučajni nalazi ostataka antičkog naselja na prostoru Gradca u Gornjem makarskom primorju", Balda Šutića, M. Ujdurovića i Milorada Viskića "Srednjovjekovni Lapčan", Karla Jurišića "Dvije antičke ode na morskoj litici u Živogošću iz IV. stoljeća poslije Krista", Pavuše Vežića "Ranoromaničke crkvice Makarskog primorja", Anite Gamulin "Utvrdne Gornjeg primorja", Deše Diane "Liturgijska franjevačka baština na relaciji Sinj-Split-Zaostrog", Zoraike Staničić-Demori "Kalež iz crkve sv. Jurja u Drveniku", Vladimira Sabolića "Arhivsko gradivo o Gornjemu makarskom primorju u Povijesnom arhivu u Splitu", Milka Brkovića "Značaj i važnost dviju bosansko-humskih isprava za povijest Gornjeg primorja u XV. stoljeću", Nikole Anića "Sućuraj i Gornje makarsko primorje od XVI. do XVIII. stoljeća", Sandre Prlende i Ivone Savić "Luj Matutinović, vojnik i spisatelj", Josipa Ante Solde "Gornje makarsko primorje u elaboratima austrijskog katastra 1840. godine", Stanka Piplovića "Razvoj Gradca u XIX. stoljeću", Dinke Alaupović-Gjeldum "O običajima životnog ciklusa u tradiciji Gornjeg makarskog primorja", Mande Svirac "Određnice tradicijskog odijevanja Gornjeg makarskog primorja", Nevene Škrbić "Blagoslov jela u Zaostrogu i Živogošću", Zorana Curića i Borne Ferst-Bjeliš "Stanovništvo Gornjeg makarskog primorja", Martina i Nikole Glamuzine "Problem centralnog naselja u općini Gradac", Zlatka Pepeonika "Općina Gradac u turizmu Hrvatske", Ivana Markote "Lov na ušću Neretve – nekad i danas" i Mihovila Andrijaševića "Toponimija istočnog dijela Gornjega makarskog primorja". U zborniku se nalazi i *memoriam* fra Mariju Stipiću koji je napisao njegov subrat fra Gabrijel Hrvatinić Jurišić.

Visoka razina uređenja zbornika zaslužuje pohvalu. Mnogobrojne zemljovidne karte, fotografije i statistički pokazatelji korisna su pomagala u stjecanju novih spoznaja o pojedinim vrijednostima toga kraja. Većina objavljenih radova popraćeni su znanstvenim apa-

ratom što govori o ozbiljnosti organizatora skupa i uredništva zbornika. S obzirom na to da su znanja o tom podneblju do sada bila malo pristupačna, *Hrvatski rasadnik* je osobit prilog upoznavanju Gornjeg makarskog primorja.

Stjepan Matković

Podunavskošvapske bibliografije prof. dr. Antona Scherera

Znanstvena i popularna literatura o Nijemcima u jugoistočnoj Europi je toliko brojna da je njezin opseg već teško utvrditi. Stoga je za snalaženje u bezbrojnom nizu radova o Podunavskim Švabama nužna upotreba bibliografskih priručnika.

Autor najpotpunijih i najznačajnijih podunavskošvapskih bibliografija je iskazani istraživač povijesti njemstva na europskom jugoistoku prof. dr. Anton Scherer.

Prof. dr. A. Scherer (Obrovac, Bačka, 1922.), germanist i slavist, povjesničar, povjesničar književnosti, bibliograf. još od studentskih dana (1942.-47.) u Beču, Berlinu, Innsbrucku i Grazu (germanistika, slavistika, povijest, geografija, etnologija i filozofija) prati i izučava povijest jugoistočne Europe, napose Podunavlja. Doktorirao je 1955. godine. Od 1948. do 1988. godine srednjoškolski je profesor i lektor na Sveučilištu u Grazu. U austrijskim i njemačkim stručnim krugovima i podunavskošvapskoj zajednici, poznat je ponajprije kao neumorni i plodni istraživač povijesti i kulture Nijemaca u jugoistočnoj Europi. Objavio je brojne radove i knjige o njemstvu jugoistočne Europe, vrijedne i značajne i za poznavanje hrvatske povijesti. Kao takav uvršten je i u "Hrvatski leksikon" (Zagreb, 1997.). Za svoj znanstveni i stručni rad odlikovan je jednim njemačkim te nizom austrijskih i podunavskošvapskih priznanja. (O životu, radu i djelima prof. dr. A. Scherera pogledati u: Argeo Wolftram Scherer, *Bibliographie der Veröffentlichungen von Prof. Dr. Anton Scherer*, *Donauschwäbisches Bibliographisches Archiv*, Danubio-Suevia 15, *Donauschwäbische Beiträge* 102, Graz 1998 i Josef Schramm, *Prof. Dr. Anton Scherer. Persönlichkeit und Werk. Zu seinem 75. Geburtstag*, *Donauschwäbisches Bibliographisches Archiv*, Danubio-Suevia 17, *Donauschwäbische Beiträge* 104, Graz 1999.)

Od brojnih radova prof. dr. A. Scherera o Podunavskim Švabama i o povijesti i kulturi jugoistočne Europe za hrvatske povjesničare i istraživače srodnih struka napose su vrijedni i zanimljivi:

Die nicht sterben wollten. Donauschwäbische Literatur von Lenau bis zur Gegenwart. Ein Buch vom Leben der Deutschen und ihrer Nachbarn in Südosteuropa, Pannonia – Verlag, Donauschwäbische Beiträge 29, Freilassing 19591, Donauschwäbisches Bibliographisches Archiv, Graz 19852, 260 str.

Unbekannte SS-Geheimberichte über die Evakuierung der Südosideutschen im Oktober und November 1944 sowie über die politische Lage in Rumänien, Ungarn, der Slowakei, im Serbischen Banat und im „Unabhängigen Staat Kroatien“, *Donauschwäbisches Bibliographisches Archiv*, Danubio-Suevia 2, *Donauschwäbische Beiträge* 92, Graz 1990, 52 str.

Die Deutschen und die Österreicher aus der Sicht der Serben und Kroaten, *Donauschwäbisches Bibliographisches Archiv*, Danubio-Suevia 4, *Donauschwäbische Beiträge* 94, Graz, 1992., 58 str. i *Deutschland und Österreich in der öffentlichen Meinung der BR Jugoslawien und Kroatien von heute*, *Donauschwäbisches Bibliographisches Archiv*, Danubio-Suevia 5, *Donauschwäbische Beiträge* 99, Graz 1994, 70 str. (vidjeti moj prikaz u *Časopisu za suvremenu povijest*, 3/1994.).